ZESZYTY NAUKOWE POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ 1964
Seria: ENERGETYKA z. 17 Nr kol. 123

STANISŁAW OCHĘDUSZKO[x)]

ROZWÓJ KATEDRY TEORII MASZYN CIEPLNYCH

Na początku było słowo dra Ziemnickiego (pierwszego kierownika Katedry Teorii Maszyn) i prof. Ochęduszki. Słowa te padały na wykładach termodynamiki, ruchu ciepła, pomiarów maszyn i gospodarki cieplnej prowadzonych przez Ochęduszkę począwszy od r.n. 1946/47. Niebawem w 1948 r. Ochęduszko przetłumaczył 2 książeczki Nusselta: "Technische Thermodynamik" oraz pracę Boyego: "Mehr Dampf, weniger Kohle" - co stanowiło pierwszą pomoc domową dla studiującej młodzieży. Również w dziedzinie miernictwa ukazał się (w 1952 r.) skrypt: "Zarys miernictwa w dziedzinie techniki cieplnej" - praca zbiorowa pod redakcją Ochęduszki.

Najpoważniejszą pozycję w działalności dydaktyczno-naukowej stanowiło 3 tomowe dzieło Ochęduszki: "Teoria Maszyn Cieplnych" (PWT, 1953-1961) oraz praca zespołowa: "Zbiór zadań z termodynamiki technicznej" (PWN, 1960 r.).

Prace zbiorowe stanowiły znakomitą zaprawę dla pracowników naukowych Katedry. W wyniku dalszej pracy nad sobą, po napisaniu dysertacji doktorskiej otrzymali tytuły samodzielnych pracowników nauki prof. W. Około-Kułak, prof. J. Szargut, nad to w ostatnich latach doc. J. Folwarczny i doc. Cz. Graczyk. Spośród nich Szargut i Graczyk są kierownikami osobnych Katedr. Katedra Teorii Maszyn Cieplnych liczy w tej chwili 3 samodzielnych pracowników nauki (Ochęduszko, Około-Kułak, Folwarczny).

W Katedrze prowadzono szkolenie nie tylko pracowników własnych lecz również pracowników naukowych spoza Politechniki Śląskiej. Do nich należą dr Z. Pietrzyk z Politechniki Krakow-

---

x) Prof. dr inż. Stanisław Ochęduszko, kierownik Katedry Teorii Maszyn Cieplnych.

skiej, dr St. Dawidowicz z Politechniki Częstochowskiej, doc. J. Sentek z Akademii Górniczo-Hutniczej, dr St. Kasprzyk z GIGu, którzy wykonali prace doktorskie pod kierunkiem Ochęduszki.

Łącznie Ochęduszko był promotorem 12 osób. Tematy prac doktorskich dotyczyły: 1) bilansów wynikających z I i II zasady termodynamiki (m.in. egzergii, Szargut), 2) przepływu ciepła [a) wymienników 3-czynnikowych, Około-Kułak, b) nieustalonego przepływu ciepła przy periodycznie zmiennych temperaturach ośrodka, Gdula, c) współczynnika wnikania ciepła do ziębiwa reaktora jądrowego, Świerzawski], 3) miernictwa cieplnego [a) dwu metod wyznaczania entalpii pary niskoprężnej przed kondensatorem, Kasprzyk, Wilk, b) wyznaczenia strumienia materii pyłu w solgazie przy użyciu izotopów, Pietrzyk i zwężek mierniczych, Graczyk, c) pomiaru wydajności sprężarek metodą napełniania, Dawidowicz], 4) podobieństwa fizycznego [przy wyznaczaniu a) współczynnika α przy ruchu laminarnym płynu, Folwarczny, b) sił dynamicznych w kołach zębatych, Müller, c) liczb znamiennych dla turbosprężarek, Sentek].

Dr Folwarczny habilitował się na podstawie pracy z dziedziny kontroli złożonych procesów spalania, w których do CO_2 spalin dochodzi CO_2 z rozkładu substratów.

Wobec powszechnego powodzenia międzynarodowego układu jednostek miar, należy liczyć się z oficjalnym przyjęciem go w życiu przemysłowym naszego kraju. Dlatego w Katedrze Teorii Maszyn Cieplnych już szósty rok w pracy dydaktycznej i naukowej stosuje się na pierwszym miejscu układ SI.

Również zrezygnowaliśmy z równań przystosowanych, używanych w dziele "Teoria Maszyn Cieplnych", które po opuszczeniu równoważników A i μ stają się równaniami wielkościowymi.

Dużą rolę w upowszechnianiu tych poważnych zmian odegra nowy podręcznik Ochęduszki: "Termodynamika Stosowana", wydany przez WNT oraz publikacja "Zastosowanie międzynarodowego układu miar w energetyce cieplnej", PWT, która wkrótce ukaże się na półkach księgarskich. Największą pracę włożył w ostatniej publikacji mgr inż. Górniak.

Dla ułatwienia procesu nauczania w Katedrze organizuje się 3 laboratoria, a to z dziedziny: a) kalorymetrii paliw, b) przepływu ciepła, c) inżynierii jądrowej. Wiele stoisk badawczych w tych laboratoriach zaprojektowali i wykonali sami studenci Wydziału Mechaniczno-Energetycznego w ramach ich pracy dyplomowej. Tematy prac dyplomowych czerpie się nadal również z przemysłu.

Katedra Teorii mile wspomina swych byłych pracowników naukowych: A. Czuchnowskiego, St. Dudeka, Z. Grudę, J. Sękowską-Dudek, J. Dębca, A. Guzika, J. Picha, W. Sobotkowskiego, R. Wiltosińskiego, Zb. Pietrzyka i W. Żmudzińskiego.

Sukcesy i dobra opinia wychowanków Politechniki Śląskiej przynoszą zaszczyt również Katedrze Teorii Maszyn Cieplnych. Dzięki sumiennemu przygotowaniu się ich do zawodu, mogła szybko dokonać się odbudowa i rozbudowa naszej Nauki i naszego Przemysłu.